

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

135

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

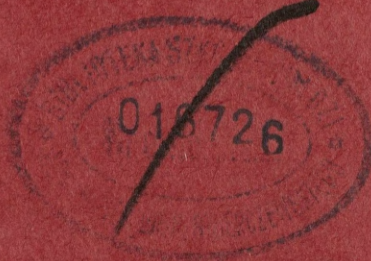
TAJNE

Egz. Nr 1

plk dypl. mgr Bolesław MORAWSKI

WYBRANE PROBLEMY OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ PRZEZ DYWIZJE (DZ, DPanc)

(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI
KATEDRY
039183

WARSZAWA

LUTY

1971

135

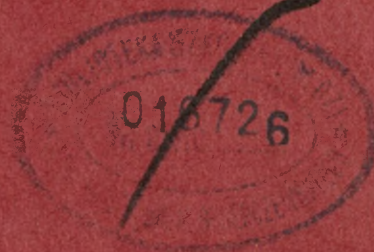
A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

OO DZYTUKU
SŁUŻBOWEGO
T A J N E
Egz. Nr 1

plk dypl. mgr Bolesław MORAWSKI

**WYBRANE PROBLEMY OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW
GOTOWOŚCI BOJOWEJ PRZEZ DYWIZJE (DZ, DPanc)**
(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLNEJ
LUTY 1971
039183

W A R S Z A W A

L U T Y

1 9 7 1

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGOLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ ~~PO CZYTKO
SŁUŻBOWE~~

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TO I SZT.OPERAC.

~~T A J N E~~

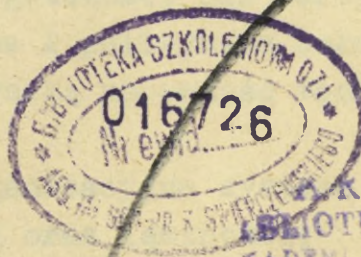
Egz.Nr... 1

płk dypl.T. BEŁCZEWSKI

mebl. p 12657

płk dypl.mgr Bolesław MORAWSKI
WYBRANE PROBLEMY OSIAGANIA WYŻSZYCH STANOW GOTOWOŚCI
BOJOWEJ PRZEZ DYWIZJE/DZ,DPanc/.

/skrypt/

BIBLIOTEKA SZKOLENIOWA
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

039183

WARSZAWA

LUTY

1971 r.

T E M A T : WYBRANE PROBLEMY OSIAGANIA WYŻSZYCH STANÓW
GOTOWOSCI BOJOWEJ PRZEZ DYWIZJE /DZ,DPanc/.

PLAN SKRYPTU:

Str.

WSTĘP	3
1. ZNACZENIE GOTOWOSCI BOJOWEJ SIŁ ZBRÓJNYCH	5
2. STANY GOTOWOSCI BOJOWEJ	7
3. STOPIEN GOTOWOSCI BOJOWEJ	13
4. PRACA DOWODCY SZTABOW DYWIZJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ORGANIZACJI OSIAGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOSCI BOJOWEJ	15
5. DOSKONALENIE W OSIAGANIU WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOSCI BOJOWEJ	23
6. SYSTEM ALARMOWANIA I POWIADAMIANIA	26
7. PRACA SZTABU DYWIZJI W ZAKRESIE KONTROLI OSIAGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOSCI BOJOWEJ PRZEZ PODLEGŁE JEDNOSTKI	29
8. MODELOWANIE OSIAGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOSCI BOJOWEJ PRZEZ DYWIZJE.	31

016238

201023

W S T E P :

Współczesna wojna nie jest procesem żywiołowym, lecz zorganizowaną walką zbrojną milionów ludzi. W związku z czym charakter współczesnej wojny, sposoby jej prowadzenia oraz osiągnięcie zwycięstwa jest nie do pomyślenia, bez uprzedniego wszechstronnego przygotowania do wojny kraju i sił zbrojnych.

Przygotowanie kraju do wojny przebiega w trzech zasadniczych kierunkach: przygotowanie sił zbrojnych, przygotowanie ekonomiki kraju oraz przygotowanie ludności. Bierze się przy tym pod uwagę rozwój środków i form walki.

Nas szczególnie interesuje przygotowanie sił zbrojnych w czasie pokoju, w tym problemy osiągania wyższych stanów gotowości bojowej, które to zagadnienia we współczesnych warunkach nabierają decydującego znaczenia. Treść tego przygotowania, uwarunkowana jest sytuacją polityczną i ekonomiczną, postępem w nauce, technice i produkcji oraz doktryną wojenną państwa.

Współczesne przygotowania sił zbrojnych, w celu osiągnięcia w jak najszybszym czasie stanu pełnej gotowości bojowej obejmują:

- określenie składu i organizacji sił zbrojnych na czas pokoju i wojny oraz systematyczny rozwój rodzajów sił zbrojnych;
- przygotowanie mobilizacji sił zbrojnych;
- zapewnienie stanu wysokiej gotowości sił zbrojnych poprzez odpowiednie szkolenie bojowe i polityczne żołnierzy;
- technizację wojsk /w tym wysoką sprawność techniczną środków walki/;
- odpowiednie rozwinięcie organizacyjne systemu dowodzenia, alarmowania i powiadamiania oraz łączności;
- materiałowo techniczne wyposażenie sił zbrojnych do prowadzenia działań wojennych;
- przygotowanie terytorium kraju do działań wojennych oraz organizację i prowadzenie rozpoznania strategicznego.

W zakresie utrzymania wysokiej gotowości bojowej w siłach zbrojnych PRL, Główny Inspektor Szkolenia gen.dyw.Tadeusz Tuczapski w jednym ze swych wystąpień powiedział:"Proces

budowania gotowości bojowej - wszyscy dowódcy powinni zdać sobie z tego sprawę - jest obecnie zabiegiem bardziej złożonym, znacznie trudniejszym niż przed laty, wymagającym nieporównanie **większych umiejętności** i większego wysiłku. Nowy i wciąż modernizowany sprzęt, jakim dysponują nasze jednostki, wzajemne powiązania i współzależności dużej ilości rodzajów wojsk i służb działających w ramach jednego oddziału lub związku taktycznego, służb w zasadzie bardzo wyspecjalizowanych - to wszystko sprawia, że żadna jednostka nie jest w stanie osiągnąć odpowiedniej gotowości bojowej z dnia na dzień.

Obecnie musi to być proces nie tylko ciągłego lecz też systematycznego działania na wszystkich szczeblach dowodzenia, mający na celu skrupulatną realizację zaprogramowanych w tym względzie poczynań. Uogólniając - nowe warunki prowadzenia wojny podnoszą więc sprawę budowania gotowości bojowej wojsk, do rangi najważniejszego zadania stojącego przede wszystkimi ogniwami dowódczymi współczesnej armii".^{1/}

1/ gen. dyw. T. Tuczapski "O gotowości bojowej w warunkach współczesnej wojny". "Żołnierz Wolności" z dn. 2.12.1967r.

1. ZNACZENIE GOTOWOSCI BOJOWEJ SIŁ ZBROJNYCH

W warunkach współczesnych wysoki stopień gotowości bojowej sił zbrojnych stał się jednym z zasadniczych mierników obronności państwa.

W wojnach minionych zagadnienie gotowości bojowej nie było tak palącym problemem jak obecnie. Ograniczona potęga bojowa i niewielki zasięg ówczesnych środków rażenia oraz względnie nieznaczne szybkości działań bojowych z jakimi miało wojsko do czynienia, pozwalały państwom w stosunkowo spokojnych warunkach przed lub po wypowiedzeniu wojny rozwinąć swe siły zbrojne i rozpocząć lub prowadzić działania wojenne. Nawet w wypadku niespodziewanej napaści agresora, jak miało to miejsce w drugiej wojnie światowej, państwa napadnięte miały możliwość wykonania przedsięwzięć mobilizacyjnych i jednoczesnego prowadzenia działań obronnych.

We współczesnych warunkach, kiedy wskutek możliwości użycia broni raketowo-jądrowej rola zaskoczenia niepomiaralnie wzrosła, utrzymanie całości sił zbrojnych w wysokiej gotowości bojowej nabrało szczególnego znaczenia.

Idea dokonania niespodziewanej napaści przy użyciu broni jądrowej, która nurtuje obecnie ageryswne siły państw imperialistycznych, wymaga od nas całkowicie odmiennego ujęcia problemów związanych z osiaganiem gotowości bojowej sił zbrojnych, i gotowości obronnej kraju. Trudno jest bowiem przewidzieć, na jakie obiekty przeciwnik może wykonać uderzenia jądrowe /na Front czy na głębokie zaplecze/. Dlatego zarówno siły zbrojne, jak i siły obrony terytorium kraju powinny być przygotowane do szybkiego osiągnięcia pełnej gotowości do działań.

Jeśli się uwzględni, że lot rakiety na odległość 10-12 tys.km trwa zaledwie kilkadziesiąt minut, staje się oczywiste, że siły zbrojne będą miały bardzo mało czasu na wykonanie wszystkich przedsięwzięć w zakresie osiągnięcia pełnej gotowości bojowej. W tych warunkach czynnik czasu osiągnięcia pełnej gotowości obronnej kraju, w tym gotowości bojowej sił zbrojnych, odgrywa bardzo istotne znaczenie. Należy więc liczyć się z każdą minutą i aż do najdrobniejszych szczegółów przewidzieć wszystkie czynności związane z osiaganiem wyższych stanów gotowości bojowej wojsk, od najmniejszych pododdziałów do

związków operacyjnych, od podoficera i szeregowca do wyższych sztabów włącznie. Wszystkie czynności w tym zakresie powinny być tak skalkulowane, by w pełni uwzględniały trudne i skomplikowane warunki i wymogi współczesnej wojny.

Szczególnego znaczenia w warunkach współczesnych nabiera zagadnienie powiadamiania na czas pododdziałów i oddziałów oraz związków taktycznych i operacyjnych. Ta walka o czas, powinna toczyć się dosłownie o każdą minutę, aby dać wojskom jak najwięcej czasu na osiągnięcie określonej gotowości bojowej.

Agresywne koła państw imperialistycznych, a przede wszystkim Stanów Zjednoczonych przygotowując się do niespodziewanej napaści na Związek Radziecki i inne państwa socjalistyczne, już obecnie usiłują wygrać na czasie, stworzyć sprzyjające warunki do zrealizowania swych agresywnych zamierzeń. Utrzymują oni swe siły zbrojne w takim stanie gotowości bojowej, która pozwoli im na uruchomienie całej machiny wojennej w stosunkowo krótkim czasie.^{x/}

W tych warunkach wysoki stopień gotowości bojowej sił zbrojnych nabiera niezmiernie ważnego znaczenia, a maksymalne zwiększenie szybkości wykonania wszystkich przedsięwzięć w zakresie doprowadzenia ich do stanu pełnej gotowości bojowej, staje się najważniejszym zagadnieniem spośród wszystkich przedsięwzięć realizowanych w wojsku.

Reasumując powyższe możemy stwierdzić, że wraz z doskonaleniem i rozwojem środków walki zbrojnej oraz sztuki wojennej wzrosło znaczenie gotowości bojowej sił zbrojnych, a okresy zagrożenia stają się coraz krótsze, bardziej napięte i groźne.

x/ Biorąc pod uwagę konieczność przerzucenia przez Stany Zjednoczone do Europy głównych sił wojsk lądowych transportem lotniczym i morskim, należy widzieć dużo korzystniejsze położenie wojsk lądowych Układu Warszawskiego.

2. STAN GOTOWOŚCI BOJOWEJ

2.1. GOTOWOŚĆ BOJOWA

Gotowość bojowa - jest to stan określający stopień przygotowania poszczególnych ogniw organizacyjnych i całości Sił Zbrojnych do podjęcia i kontynuowania nałożonych na nie zadań bojowych w skali i czasie określonym planami operacyjnymi /ze zdolnością uchylenia się przed zaskakującym uderzeniem przeciwnika włącznie/ zgodnie z przeznaczeniem danego rodzaju sił zbrojnych oraz wojsk i służb.

Dla lepszego zrozumienia omawianej problematyki, należy wyjaśnić niektóre podstawowe pojęcia, z którymi zetkniemy się w dalszej części skryptu.

Rzut alarmowy - jest to część sił i środków /pododdziałów/ wydzielona i utrzymywana w wytypowanej jednostce do niezwłocznego wykonania ^{przewidzianych} zadań bojowych w określonym rejonie.

Uzupełnienie jednostek w trybie alarmowym - jest to sposób /ustalony porządek/ postępowania podczas powoływania żołnierzy rezerwy oraz pobierania z gospodarki narodowej określonego rodzaju sprzętu i środków transportowych przewidzianych do uzupełnienia jednostek. Jednostki rozwinięte i o małych potrzebach mobilizacyjnych powołują w tym trybie całość uzupełnienia należnego im do pełnego etatu, tabel i norm należności czasu wojennego. Pozostałe jednostki powołują w tym trybie mobilizacyjny rzut alarmowy w celu stworzenia dogodnych warunków do przeprowadzenia sprawnej mobilizacji całości jednostki.

Żołnierzom powołanym w trybie alarmowym wydaje się za wczasu komplet umundurowania i osobistego wyposażenia / z wyjątkiem broni, amunicji itp./, który przechowuje się w domu.

Mobilizacyjny rzut alarmowy: - jest to część należnego jednostce uzupełnienia /żołnierszy rezerwy oraz sprzętu i środków transportowych/ powoływana i pobierana z gospodarki narodowej w trybie alarmowym, niezbędna do stworzenia - głównie w jednostkach skadrowanych i nowo formowanych - warunków do zapoczątkowania i przyspieszenia prac mobilizacyjnych oraz wyjścia w określone rejony.

System gotowości bojowej - jest to wypracowany, uporządkowany i stesowany zbiór zasad oraz ogół tworzących ograniczoną

całość przepisów obowiązujących w dziedzinie gotowości bojowej, według których realizuje się całokształt przedsięwzięć z tym związanych.

Zdolność bojowa - są to optymalne możliwości wykonania różnorodnych zadań bojowych przez określoną jednostkę organizacyjną wojsk, wynikające z jej struktury organizacyjnej, ilości i wartości żołnierzy, techniki bojowej i materiałowo-technicznego zabezpieczenia.

Stan gotowości bojowej jest ściśle uzależniony od okresu obronnego w jakim znajduje się państwo. W systemie obronnym państwa przyjmuje się następujące okresy :

- a/ pokojowy;
- b/ zagrożenia, w tym stan podwyższonej obronności kraju i bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- c/ wojny.

Odpowiednio do tego w wojsku kształtuje się gotowość bojową przyjmując następujące stany :

- a/ stałej gotowości bojowej;
- b/ podwyższonej gotowości bojowej;
- c/ pełnej gotowości bojowej.

Stany gotowości bojowej wojsk winny wyprzedzać wprowadzenie poszczególnych okresów gotowości obronnej państwa.

Doprowadzenie wojsk dywizji do stanu pełnej gotowości bojowej poprzez wprowadzenie wyższego stanu gotowości bojowej /podwyższonej gotowości bojowej/ umożliwia maksymalne skrócenie czasu osiągnięcia tej gotowości bojowej oraz ułatwia dowódcom i sztabom dywizji wykonanie wielu pracochłonnych czynności przygotowawczych.

W korzystnych warunkach wprowadzenie wyższych stanów gotowości bojowej może być poprzedzone wykonaniem przedsięwzięć przygotowawczych. Pozwoli to na zrealizowanie wcześniej i skrycie określonych zamierzeń, co w konsekwencji będzie miało dodatni wpływ na proces realizacji osiągania wyższych stanów gotowości bojowej. Pod pojęciem "Przedsięwzięcia przygotowawcze"

- rozumiemy kompleks przedsięwzięć, których wcześniejsze i skryte zrealizowanie ma ułatwić proces osiągania wyższych stanów gotowości bojowej.

Może jednak zaistnieć wypadek, że wojska dywizji będą musiały osiągnąć stan pełnej gotowości bojowej, bezpośrednio ze stanu stałej gotowości bojowej. Wówczas nastąpi gwałtowne spiętrzenie przedsięwzięć, których to realizacja będzie wymagać od dowódców i sztabów wszystkich szczebli dużej elastyczności w organizacji i wykonaniu czynności związanych z osiągnięciem przez jednostki dywizji stanu pełnej gotowości bojowej.

Rozpatrując stan gotowości bojowej dywizji możemy stwierdzić, że zależy on od:

- a/ roli, miejsca i zadań przewidzianych dla niej w planach operacyjnych Sztabu Generalnego;
- b/ organizacji jednostek dywizji / struktury i ukończenia w ludzi, sprzętu bojowego i technicznego oraz stanu ich utrzymania/;
- c/ wyszkolenia żołnierzy;
- d/ stanu moralno-politycznego;
- e/ systemu alarmowania i powiadamiania;
- f/ zabezpieczenia materiałowo-technicznego.

2.2. STAN STAŁEJ GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Stan stałej gotowości bojowej - jest to stan utrzymywany w okresie pokoju, w którym poszczególne jednostki organizacyjne dywizji zachowują pełną zdolność do wykonania właściwych dla nich zadań, związanych z zapoczątkowaniem¹ uruchomieniem procesu osiągania wyższych stanów gotowości bojowej oraz innych zadań wynikających ze stopnia organizacyjnego rozwinięcia, rodzaju, przeznaczenia, charakteru i specyfiki jednostki - określonych w dyrektywach o gotowości bojowej i innych dokumentach z tym związanych.

Dla sztabów i jednostek dywizji utrzymanie stanu stałej gotowości bojowej polega między innymi na codziennym utrzymaniu co najmniej 70 procent stanu ewidencyjnego ludzi i sprzętu w gotowości do wykonania zadania. Jasnym jest, że dowódcy i sztaby jednostek dywizji muszą w tym wypadku dbać o to aby stan procentowy ludzi nie był utrzymywany mechanicznie to znaczy, aby w tym limicie /70%/ byli kierowcy, a w jednostkach specjalnych odpowiedni specjaliści. W wypadku czasowego ubytku

jakiegoś specjalisty szefowie kompanii, baterii w czasie codziennego rozliczenia bojowego ^{powinni} stosować zamienność funkcji.

Dla dywizji o niepełnych stanach osobowych i skadrowanych utrzymanie stanu stałej gotowości bojowej polega na zachowaniu zdolności do realizacji zadań wynikających z planów mobilizacyjnych.

W wypadkach szczególnych stopień i okres czasowego obniżania stałej gotowości bojowej w jednostkach dywizji, ze względu na wykonywanie specjalnych zadań, określa dowódca dywizji na podstawie otrzymanych wytycznych z dowództwa okręgu wojskowego i ogłasza w rozkazie dywizji określając zadanie do wykonania, czas trwania oraz wydzielenie sił i środków z jednostek mu podległych do ich realizacji.

2.3. WYŻSZE STANY GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Wyższe stany gotowości bojowej - są to stany osiągnane przez poszczególne jednostki dywizji w wyniku realizowania kompleksu określonych przedsięwzięć. Do wyższych stanów gotowości bojowej zalicza się:

- stan podwyższonej gotowości bojowej;
- stan pełnej gotowości bojowej.

2.3.1. STAN PODWYŻSZONEJ GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Stan podwyższonej gotowości bojowej - jest to stan osiągnięty przez wojska dywizji w wyniku zrealizowania kompleksu przewidzianych przedsięwzięć stwarzających dogodne warunki do szybszego i sprawniejszego osiągnięcia stanu podwyższonej gotowości bojowej w określonych rejonach lub obiektach.

Stan podwyższonej gotowości bojowej może być wprowadzony po uprzednim wykonaniu przedsięwzięć przygotowawczych lub ze stanu stałej gotowości bojowej. Zarządza się go w sytuacji, gdy nie ma jeszcze bezpośrednich oznak natychmiastowego rozpoczęcia działań wojennych.

Stan "podwyższonej gotowości bojowej" może być wprowadzony dla całości lub części dywizji.

Po otrzymaniu sygnału "Stan podwyższonej gotowości bojowej" w postaci kryptonimu /odpowiedniego sygnału/w

sztabach i jednostkach dywizji przeprowadza się przedsięwzięcia zgodne z dyrektywą MON oraz planami osiągnięcia gotowości bojowej opracowanymi dla poszczególnych jednostek. Do charakterystycznych przedsięwzięć, które będą realizowane w tym stanie, można między innymi zaliczyć:

- uaktualnienie "Planu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej" oraz mobilizacyjnych;
- uaktualnienie planów wyprowadzenia jednostek dywizji systemem alarmowym do rejonów alarmowych /ześrodkowania/; lub zapasowych rejonów mobilizacyjnych;
- uaktualnianie planów uzupełnienia jednostek do stanów etapowych czasu wojennego;
- wzmocnienie służby dyżurnej i ochrony obiektów wojskowych przed wrogą działalnością przeciwnika;
- przygotowanie zapasów materiałowych do przewozu i rozdziału poszczególnym jednostkom;
- zakończenie wszelkich napraw techniki bojowej;
- dokonanie odpowiednich przygotowań związanych z organizacją polowego systemu łączności;
- uruchomienie sieci radiowej systemu powszechnego ostrzegania oraz wprowadzenie stałych dyżurów wszystkich ogniw systemu;
- uaktualnienie planów przygotowania rejonów alarmowych /ześrodkowania/ pod względem inżynieryjnym;
- wstrzymanie urlopów i wyjazdów służbowych;
- odwołanie żołnierzy z urlopów, podróży służbowych itp.;
- zdjęcie sprzętu i uzbrojenia ze stałej konserwacji;
- powołanie w trybie alarmowym specjalistów i innych żołnierzy rezerwy z przydziałów mobilizacyjnych;
- powołanie oficerów rezerwy na wakujące stanowiska służbowe wydzielonych do mobilizacyjnego rzutu alarmowego
- przygotowanie wyjścia pododdziałów z rejonów dyslokacji do rejonów alarmowych /ześrodkowania/;
- przygotowanie przekazania koszar i sprzętu wyznaczonym organom kwaterunkowym itp.

Realizacja przedsięwzięć stanu podwyższonej gotowości bojowej winna zapewnić jednostkom dywizji zorganizowane wyjście z miejsc stałej dyslokacji do rejonów alarmowych lub

zapasowych rejonów mobilizacji w przewidywanym dla nich czasie wraz z określonym wyposażeniem i zapasami materiałowymi.

2.3.2. STAN PEŁNEJ GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Stan pełnej gotowości bojowej - jest to stan, w którym wojska po zrealizowaniu przewidzianych planami przedsięwzięć natury organizacyjnej, mobilizacyjnej, szkoleniowej i innej są zdolne do wykonania w pełni zadań bojowych wszystkimi posiadanymi siłami i środkami w dowolnej najbardziej złożonej sytuacji.

Stan pełnej gotowości bojowej może być wprowadzony dla całości lub części dywizji po uprzednim:

- a/ wprowadzeniu stanu podwyższonej gotowości bojowej poprzedzonego /lub nie poprzedzonego/ wykonaniem przedsięwzięć przygotowawczych;
- b/ wykonaniu przedsięwzięć przygotowawczych /bez osiągnięcia stanu podwyższonej gotowości bojowej, lub bezpośrednio ze stanu stałej gotowości bojowej.

Wprowadzenie stanu "Pełnej gotowości bojowej" stosuje się w wypadku bezpośredniego zagrożenia państwa lub niespodziewanego napadu przez nieprzyjaciela.

Przekazanie sygnału nakazującego osiągnięcie w dywizji stanu "Pełnej gotowości bojowej" jest równoznaczne z zarządzeniem alarmu bojowego i rozpoczęcia pełnej mobilizacji.

W celu uzyskania pełnej gotowości bojowej sztaby i jednostki dywizji muszą zostać ukompletowane zgodnie z należnością: w ludzi, uzbrojenie, sprzęt bojowy, środki transportowe i zaopatrzenie kwatermistrzowskie. Ponadto przejść na polowy system dowodzenia, eksploatacji i zaopatrzenia. Pododdziały i oddziały dywizji winny odbyć ćwiczenia mające na celu zgranie określonych jednostek organizacyjnych do wykonania określonych zadań.

Po otrzymaniu sygnału nakazującego osiągnięcie omawianego stanu w sztabach i jednostkach dywizji przeprowadza się przedsięwzięcia zgodnie z dyrektywą MON oraz planami mobilizacyjnymi. Do charakterystycznych przedsięwzięć, które będą realizowane w okresie ^{stanu} pełnej gotowości bojowej, można

między innymi zaliczyć:

- przeprowadzenie pełnej mobilizacji;
- zdjęcie ze stałej konserwacji sprzętu i uzbrojenia;
- rozdział środków materiałowych i amunicji pomiędzy pododdziały i oddziały;
- rozwinięcie polowego systemu dowodzenia i zaopatrzenia;
- postawienie oddziałom i samodzielnym pododdziałom zadań bojowych;
- przejścia oddziałów i samodzielnych pododdziałów do wyznaczonych rejonów alarmowych, po uprzednim ich mobilizacyjnym rozwinięciu;
- przekazanie pod ochronę opuszczonych obiektów i mienia wojskowego organom garnizonowym itp;

Zakres i czas realizacji czynności będzie uzależniony od tego, czy dywizja ma osiągnąć pełną gotowość bojową ze stanu stałej czy z podwyższonej gotowości bojowej /lub po uprzednim wykonaniu przedsięwzięć przygotowawczych/.

W okresie pokoju najbardziej przygotowanymi do osiągnięcia pełnej gotowości bojowej są dywizje w pełni rozwinięte, których organizacja jest zbliżona lub identyczna z organizacją przewidzianą na czas wojny a stopień ukompletowania jest maksymalnie zbliżony do stanów czasu wojennego. Za tym przemawia również tak ważny argument jak stosunkowo długi okres szkolenia składu osobowego dywizji w posługiwaniu się nowoczesnym, skomplikowanym uzbrojeniem i innym sprzętem bojowym.

Rozkaz wprowadzenia wyższych stanów gotowości bojowej wydaje Minister Obrony Narodowej lub w jego imieniu Szef Sztabu Generalnego osobiście lub za pośrednictwem dyżurnej służby operacyjnej.

3. STOPIEN GOTOWOŚCI BOJOWEJ

W każdym z podanych stanów rozróżniamy jeszcze stopnie gotowości bojowej w jakich mogą znaleźć się sztaby i jednostki sił zbrojnych.

STOPIEN GOTOWOŚCI BOJOWEJ zależny jest od: sytuacji międzynarodowej, rozpoznania gotowości sił potencjalnego przeciwnika, doktrynalnych założeń prowadzenia wojny, rodzajów sił zbrojnych oraz stanu organizacyjnego rozwinięcia.

Stopień gotowości bojowej poszczególnych rodzajów sił zbrojnych zależy przede wszystkim od ich przeznaczenia. Jeśli na przykład od oddziałów rakietowych i lotnictwa wymagany jest taki stopień gotowości bojowej, który umożliwiłby natychmiastowe ich użycie do wykonania uderzenia odwetowego w wypadku rozpoczęcia przez nieprzyjaciela wojny, to oddziały i związki taktyczne wojsk lądowych mogą osiągnąć pełną gotowość bojową do działań stopniowo, na przykład w miarę wprowadzania ich do walki.

W zależności od rodzajów sił zbrojnych kształtuje się stopień gotowości bojowej począwszy od najwyższego:

- a/ wojska obrony powietrznej;
- b/ lotnictwo operacyjne i marynarka wojenna;
- c/ wojska lądowe /w tym wojska operacyjne, ochrony pogranicza, wojska obrony wewnętrznej/;
- d/ rodzaje wojsk i służb zabezpieczające działanie podstawowych rodzajów sił zbrojnych i wojsk na obszarze kraju;
- e/ jednostki szkolne i zapasowe.

W zależności od organizacyjnego rozwinięcia poszczególnych dywizji, stopień stałej gotowości bojowej jest zróżnicowany, w związku z czym również zróżnicowany jest zakres przedsięwzięć przygotowawczych, niezbędnych do osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej.

W stanie organizacyjnego rozwinięcia wojsk można wyróżnić:

- a/ oddziały i związki taktyczne rozwinięte;
- b/ oddziały i związki taktyczne o niepełnych stanach osobowych;
- c/ oddziały i związki taktyczne skadrowane.

3.1. ODDZIAŁY I ZWIĄZKI TAKTYCZNE ROZWINIĘTE - są to jednostki wojskowe posiadające pełne etatowe wyposażenie i uzbrojenie oraz ok. 85-100 procent ukompletowania stanu osobowego.

Żołnierze rezerwy przewidziani do uzupełnienia jednostki mają umundurowanie w domu, a ich powołanie do oddziału odbywa się w trybie alarmowym przez sztab dywizji.

3.2. ODDZIAŁY I ZWIĄZKI TAKTYCZNE O NIEPEŁNYCH STANACH OSOBOWYCH

- są to jednostki wojskowe posiadające pełne niemal wyposażenie w sprzęt bojowy i uzbrojenie lecz niższy stan ukończenia stanu osobowego ok. 40-85%. Niemniej jednak są one zdolne bez dodatkowego uzupełnienia, wyjść w sposób zorganizowany, wraz z całym wyposażeniem z rejonów dyslokacji do rejonów alarmowych, a częścią sił wziąć udział w wykonaniu typowych dla nich zadań.

3.3. ODDZIAŁY I ZWIĄZKI TAKTYCZNE SKADROWANE - są to jednostki wojskowe mające najniższy stopień gotowości bojowej, dysponują one pełnym uzbrojeniem, jednak ukończenie stanu osobowego /poniżej 35%/ i niekiedy sprzętu transportowego uniemożliwia im jednoczesne wyjście z rejonów dyslokacji do rejonów alarmowych całością sił.

Istnieje tutaj konieczność uprzedniego uzupełnienia niezbędnymi specjalistami oraz pojazdami mechanicznymi.

Zasadniczym kryterium oceny stopnia gotowości bojowej dywizji jest czas potrzebny przez sztaby ~~z~~ jednostki dywizji do uzyskania pełnej gotowości bojowej.

W rodzajach sił zbrojnych istnieje odrębne pojęcie stopnia gotowości bojowej, specyficzne dla danego rodzaju /np. w lotnictwie, wojskach raketowych itp./.

4. PRACA DOWODCY SZTABU DYWIZJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ORGANIZACJI OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Zasadniczymi przedsięwzięciami związanymi z przygotowaniem wojsk dywizji do osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej w początkowym okresie są: planowanie oraz prace organizacyjne w tym zakresie.

Do prac tych dopuszcza się w sztabie dywizji ściśle grono osób /dowódca, szef sztabu, zastępcy oraz w zakresie swoich specjalności - szefowie rodzajów wojsk i służb/, które uwzględniając rodzaj jednostki, jej zadania, warunki dyslokacji, stopień ukończenia i inne czynniki, organizuje i nadzoruje całość przygotowań, w tym i opracowanie zasadniczych dokumentów w zakresie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

Podstawą do planowania i prac organizacyjnych wykonywanych przez sztab dywizji w zakresie osiągnięcia gotowości bojowej są:

- a/ zarządzenia oraz normy ustalone przez Sztab Generalny;
- b/ rozkaz dowódcy okręgu wojskowego, zarządzenia i wytyczne z planów mobilizacyjnych sztabu OW;

Dowódca dywizji w wyniku dokonanej analizy zadania i oceny warunków wykonania rozkazu dowódcy okręgu wojskowego dotyczącego wprowadzenia wyższych stanów gotowości stawia zadanie sztabowi dywizji do prac planistyczno-organizacyjnych w zakresie osiągnięcia gotowości bojowej.

Sztab dywizji jest głównym organem dowodzenia wojskami. W oparciu o zarządzenie Sztabu Generalnego, rozkaz dowódcy okręgu wojskowego oraz decyzję dowódcy dywizji, powinien zapewnić utrzymanie wysokiego stanu stałej gotowości bojowej.

Do podstawowych problemów wymagających rozwiązania przez dowódcę i sztab dywizji w tym zakresie zalicza się określenie:

- a/ najważniejszego przedsięwzięcia z punktu widzenia osiągnięcia stanu gotowości bojowej oraz możliwość wykonania dla dywizji typowych zadań bojowych;
- b/ najbardziej korzystnego rozmieszczenia rejonów alarmowych dla oddziałów i samodzielnych pododdziałów dywizji biorąc pod uwagę ich pokojową dyslokację, drogi wyjścia z garnizonów, planowanego ugrupowania marszowego i kierunków działań;
- c/ sposobu mobilizacyjnego rozwinięcia dywizji;
- d/ systemu dowodzenia, alarmowania i powiadamiania oraz łączności i regulacji ruchu podczas osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej;
- e/ urzutowania, kolejności i sposobu pobierania zapasów z magazynów jednostek oraz gospodarki narodowej;
- f/ kolejności wykonywania czynności przez sztab, oddziały i samodzielne pododdziały dywizji w okresie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej;
- g/ sposobu wydzielenia zespołu do kierowania procesami osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, organizacji grup: operacyjnej i mobilizacyjnej na szczeblu dywizji oraz grupy kierującej alarmem na szczeblu

oddziału lub samodzielnego pododdziału, określenie ich składu i zadania.

4.1. PRACA DOWÓDCY SZTABU DYWIZJI W ZAKRESIE WYBORU REJONÓW ALARMOWYCH.

Na podstawie rozkazu dowódcy okręgu wojskowego, w którym podany został obszar dla dywizji oraz rejony zastrzeżone /w wypadku, gdy dowódca okręgu wojskowego nie nakazał w swym rozkazie konkretnych rejonów dla dywizji/dowódca wraz ze sztabem dywizji przystępuje do wyboru rejonów alarmowych.

Prawidłowy wybór rejonów alarmowych /ześrodkowania/ zależy przede wszystkim od wnikliwego przeprowadzenia rekonesansu w terenie przez dowódcę dywizji z udziałem zainteresowanych oficerów. Wskazaniem jest przy tym aby na przykład w jednostkach mających na wyposażeniu ciężki sprzęt bojowy przeprowadzić dodatkowy rekonesans terenu w okresie długotrwałych opadów deszczowych lub roztopów.

Rejon alarmowy - jest to obszar wyznaczony dla czasowego rozmieszczenia w nim jednostki wojskowej celem wykonania określonego zadania.

Rejon alarmowy może być jednocześnie rejonem mobilizacji, ześrodkowania lub wyjściowym.

Rejon alarmowy wyznacza się na kierunkach przewidywanego użycia wojsk nie bliżej niż 10 km od garnizonów stałych oraz od granicy gęstej zabudowy miast lub innych ważnych obiektów. W sprzyjających warunkach terenowych odległość ta może być zmniejszona, lecz nie mniejsza niż 5 km.

Dowódca dywizji wyznacza 2-3 rejony alarmowe dla każdej jednostki, z których jeden będzie zasadniczym /głównym/ rejonem alarmowym, o czym wiedzieć będzie ograniczona ilość osób.

Rejony alarmowe powinny:

- a/ mieć naturalne warunki maskowania oraz dogodne drogi dojazdu i wyjazdu;
- b/ umożliwiać wykorzystanie znajdującej się w pobliżu stałej sieci łączności przewodowej resortu łączności lub wojskowych urządzeń łączności;
- c/ zapewnić dogodne warunki do rozmieszczenia wojsk w ten sposób, aby ich rozmieszczenie było urzutowane w głąb, na kierunkach wyprowadzających na przewidywane drogi marszu wojsk lub na kierunki przewidywanego ich użycia, z zachowaniem wymagań obrony przed bronią masowego rażenia.

Aby powyższe wymagania zostały spełnione, w czasie rekoncesansu należy między innymi ustalić:

- a/ warunki maskowania sił i środków przez obserwację z powietrza;
- b/ warunki wykonania szybkiego marszu; w tym celu należy ustalić odcinki dróg do naprawy lub obejścia oraz mosty i przepusty do wzmocnienia lub obejścia;
- c/ możliwości odpowiedniego rozśrodkowania i skrytego rozmieszczenia pododdziałów;
- d/ warunki ochrony wojsk i sprzętu bojowego przed oddziaływaniem środków masowego rażenia;
- e/ warunki geologiczne w rejonie alarmowym z punktu widzenia rozmieszczenia wojsk i wykonywania prac inżynieryjnych;
- f/ warunki organizacji ubezpieczenia bojowego rejonu;
- g/ zagadnienie regulacji ruchu i służby porządkowej /np. ilość posterunków, oznakowanie rejonu alarmowego itp./;
- h/ rozmieszczenie organów dowodzenia i węzłów łączności;
- i/ rozmieszczenia zapasów ruchomych i doraźnych zwracając uwagę na możliwość wykorzystania istniejących w terenie obiektów budowlanych;
- j/ inne zagadnienia w zależności od warunków lokalnych i specyfiki jednostki.

W czasie pokoju rejonów alarmowych nie rozbudowuje się pod względem inżynieryjnym. Niemniej sztab dywizji powinien przewidzieć zakres prac inżynieryjnych, siły i środki do ich wykonania.

Ponadto w dywizji mogą być:

Zasadniczy rejon mobilizacji - jest to rejon dokładnie określony w instrukcjach i planach mobilizacyjnych. W zależności od warunków terenowych rejon mobilizacyjny może się pokrywać z zasadniczym /zapasowym /rejonem alarmowym.

Zapasowy rejon mobilizacji - jest to rejon wyznaczony dla zdublowania zasadniczego rejonu mobilizacji w wypadku braku możliwości jego wykorzystania. Zapasowy rejon mobilizacji może być jednym z rejonów alarmowych lub nowym rejonem rozmieszczonym nie bliżej jak 5-10 km od gęsto zabudowanych miast i ważniejszych obiektów oraz w odległości 10-15 km od zasadniczego rejonu mobilizacji.

Rejon dyslokacji - jest to rejon, w którym jednostki wojskowe przebywają aktualnie. Może to być miejsce dyslokacji stałej/ garnizony zajmowane stale przez jednostki/, lub czasowej.

Wybrane rejonu po zatwierdzeniu ich przez dowódcę okręgu wojskowego, dowódca dywizji przydziela w swym rozkazie konkretnym oddziałom i samodzielnym pododdziałom.

4.2. PRACA SZTABU DYWIZJI W ZAKRESIE WYKONANIA DOKUMENTACJI DOTYCZĄCEJ OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Na podstawie przeprowadzonego przez dowódcę dywizji rekonesansu i innych prac organizatorskich wydzielonego zespołu oficerów sztabu dywizji, opracowuje się niezbędną dokumentację w zakresie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez sztab i jednostki dywizji.

Zasadniczymi dokumentami w tym zakresie są:

- 4.2.1. PLAN OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ DYWIZJI wraz z załącznikami jak:
- 4.2.2. PLAN WYPROWADZENIA DYWIZJI DO REJONÓW ALARMOWYCH I ROZWINIĘCIA SD.
- 4.2.3. PLAN EWAKUACJI DO REJONÓW ALARMOWYCH ZAPASÓW MATERIAŁOWYCH DYWIZJI.
- 4.2.4. DOKUMENTY MOBILIZACYJNE/ w tym w jednostkach skadrowanych i o niepełnych stanach osobowych dokumentację do ćwiczeń zgrywających/.
- 4.2.5. INSTRUKCJA ALARMOWA OFICERA DYŻURNEGO JEDNOSTKI.

Dokumentację w zakresie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej na szczeblu dywizji wykonuje się w dwóch egzemplarzach, z czego jeden egzemplarz znajduje się w sztabie dywizji, drugi zaś przechowywany jest w jednym z oddziałów dywizji.

W wypadku gdy w garnizonie stacjonuje dwie lub więcej jednostek, dowódca garnizonu opracowuje dodatkowe dokumenty związane ze sprawą wyjścia tych jednostek z garnizonu.

4.2.1. PLAN OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ DYWIZJI

Plan opracowuje zespół oficerów pod osobistym kierownictwem dowódcy lub szefa sztabu, a zatwierdza go bezpośredni przełożony.

"Plan osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej dywizji" opracowuje się w postaci graficznej na mapie, podając myśl przewodnią przedsięwzięcia oddzielnie dla każdego etapu z zachowaniem chronologicznej kolejności, z określeniem czasu rozpoczęcia i zakończenia danej czynności.

Załącznikiem do tego planu jest wykaz czynności oficerów funkcyjnych sztabu dywizji. Ponadto podaje się: organizację dowodzenia mobilizacji, zabezpieczenia materiałowo-technicznego oraz wyprowadzenie sztabów i jednostek dywizji.

Np. Plan czynności osiągnięcia stanu podwyższonej gotowości bojowej dywizji:

Lp	Przedsięwzięcia do wykonania	Wykonawcy	Sposób wykonania	Kontrolujący lub odpowiedzialny

Plan czynności osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej dywizji:

Lp	Przedsięwzięcie do wykonania	Czas realizacji	Odpowiedzialny za wykonanie	Uwagi

4.2.2 PLAN WYPROWADZENIA DYWIZJI DO REJONÓW ALARMOWYCH

Plan ten opracowuje się graficznie na mapie w skali 1:100000 /jest on jednym z załączników "Planu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej"/:

Na mapę nanosi się:

- miejsce stałej dyslokacji wojsk;

- zasadnicze i zapasowe rejon alarmowe, drogi marszu z kalkulacją czasów wykonania marszu;
- rozmieszczenie wojsk o dwa szczeble niżej;
- organizację regulacji ruchu na drogach i w rejonach alarmowych;
- organizację ochrony i obrony wojsk w czasie marszu i w rejonach alarmowych.

W legendzie opracowanej w formie opisowej lub tabelarycznej podaje się:

- zestawienie stanu bojowego ludzi i sprzętu;
- organizację systemu powiadamiania, dowodzenia i łączności;
- organizację zabezpieczenia materiałowo-technicznego i medycznego wojsk;
- organizację obrony i ochrony wojsk i obiektów;
- podstawowe normy osiągania pełnej gotowości bojowej dla dywizji, oddziałów i samodzielnych pododdziałów.

W razie potrzeby inne dokumenty pomocnicze/np. schemat organizacji ochrony obiektów lub spis sprzętu pozostawionego w garnizonie/.

4.2.3. PLAN EWAKUACJI DO REJONÓW ALARMOWYCH ZAPASÓW MATERIAŁOWYCH DYWIZJI.

Plan ewakuacji do rejonów alarmowych zapasów materiałowych dywizji jest załącznikiem do "Planu osiągania wyższych stanów gotowości bojowej". Opracowuje się go w zasadzie tylko dla jednostek skadrowanych, określając w nim sposób i ilość wcielanych kierowców oraz czas i kolejność przewozu zapasów materiałowych dywizji.

4.2.4. DOKUMENTY MOBILIZACYJNE / w tym w jednostkach o niepełnych stanach osobowych i skadrowanych oraz nowo-formowanych planu przeprowadzenia ćwiczeń zgrywających /

Dokumenty mobilizacyjne stanowią część planów osiągania wyższych stanów gotowości bojowej, są one opracowywane dla każdej dywizji zgodnie z wytycznymi Sztabu Generalnego oraz rozkazem dowódcy okręgu wojskowego. Ze względu na ich specyficzny charakter nie będą w niniejszym opracowaniu rozpatrywane. Problematyka dotycząca spraw mobilizacji jest szczegółowo omawiana w procesie dydaktycznym przez Katedrę Organizacji i Mobilizacji ASG.

Plany przeprowadzenia ćwiczeń zgrywających mają na celu krótkotrwale przeszkolenie żołnierzy rezerwy i zgranie ich działania, na szczeblu kompanii, batalionu, pułku i dywizji.

4.2.5. DOKUMENTACJA ALARMOWA OFICERA DYŻURNEGO JEDNOSTKI

Dla potrzeb zintegrowanych dyżurnych służb operacyjnych /DSO/ i służb dyżurnych opracowuje się w zależności od szczebla i zakresu zadań:

- instrukcję alarmową;
- instrukcję przekazywania sygnałów;
- tabele sygnałowe i dokumenty tajnego dowodzenia;
- mapę z rejonami dyslokacji i rejonami osiagania stanu pełnej gotowości bojowej przez jednostki dywizji;
- codzienne rozliczenie bojowe;
- dekadowe rozliczenie bojowe /wg stanu na określone dni miesiąca/ dotyczące całości dywizji;
- inne dokumenty, w zależności od potrzeb.

Instrukcja alarmowa oficera dyżurnego obejmuje:

- instrukcję alarmową dla oficera dyżurnego składającą się z części ogólnej i części szczegółowej. W części ogólnej podaje się, kto ma prawo zarządzania poszczególnych stanów, gotowości bojowej i ogłoszenia alarmów dla danej jednostki. W części szczegółowej podaje się sposób postępowania oficera dyżurnego w wypadku otrzymania hasła o znaczeniu alarmowym. Obowiązki i kolejność wykonywania czynności przez oficera dyżurnego w okresach stanów poszczególnych gotowości bojowych. Załącznikami do instrukcji alarmowej oficera dyżurnego mogą być:

- schemat organizacji alarmowania i powiadamiania;
- mapę rejonów alarmowych w zalakowanej kopercie;
- tabelę sygnałów alarmowych;
- zalakowane koperty z hasłami alarmowymi;
- książka ewidencji treningów w systemie DSO wg GSA;^{x/}
- wykaz kadry /z adresami zamieszkania i gońcami do powiadamiania/;
- mapę rejonów alarmowych;
- dokumenty tajnego dowodzenia i inne dokumenty pomocnicze.

Ponadto u oficera dyżurnego znajdują się specjalne urzą-

x/ GSA - Garnizonowy system alarmowania.

dzenia do alarmowania i powiadamiania jednostki i kadry, które wykorzystuje zgodnie z posiadaną instrukcją.

5. DOSKONALENIE W OSIAGANIU WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ DYWIZJI.

Doskonalenie sprawności osiągania wyższych stanów gotowości bojowej powinno przejawiać się w całokształcie życia i szkolenia dywizji. Podstawowym warunkiem osiągania tego celu jest właściwie pojęta i na codzień utrzymana stała gotowość bojowa sztabów, oddziałów i samodzielnych pododdziałów dywizji. Ponadto celem praktycznego zgrania jednostki w zakresie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej przeprowadzane są w dywizji alarmy z określeniem zakresu czynności wykonywanych przez odpowiednie komórki sztabu lub pododdziały jednostki.

Jedną z metod szybkiego wyprowadzenia sztabów i jednostek z garnizonów stałej dyslokacji umożliwiającą uniknięcie pierwszego zmasowanego uderzenia jądrowego nieprzyjaciela lub wykonania przez te wojska zadań zgodnie z wytworzoną sytuacją bojową jest alarm bojowy.

5.1. ALARM BOJOWY

Alarm bojowy ogłasza się w wypadku konieczności szybkiego wyjścia z garnizonów do rejonów alarmowych i wykonania przedsięwzięć niezbędnych do osiągania przez jednostki w maksymalnie krótkim czasie odpowiedniego stanu gotowości bojowej w zaistniałej sytuacji.

Ogólnie można stwierdzić, że alarm bojowy może być zarządzony w celu:

- wyprowadzenia jednostek dywizji rozwiniętych do rejonów alarmowych i uzupełnienie do pełnych etatów czasu wojennego w gotowości do wykonania zadań bojowych;
- wyprowadzenia dywizji o niepełnych stanach osobowych lub skadrowanych do zapasowego rejonu mobilizacyjnego i wykonania zadań mobilizacyjnych.

Jeśli alarm bojowy zostanie zarządzony w celu wyprowadzenia dywizji rozwiniętej według etatów wojennych do wykonania określonych zadań bojowych, to sztaby i jednostki dywizji wychodzą do rejonów alarmowych całością sił z pełnymi

zapasami ruchomymi oraz ustalonymi zapasami doraźnymi środków materiałowych.

Podczas zarządzania alarmu bojowego dowódca dywizji **podaje** podległym jednostkom tylko najbliższe, **bezpośrednie zadanie**. Konkretyzacja zadania dla podległych jednostek nastąpi dopiero w rejonie alarmowym /ześrodkowania/ lub innym rejonie przewidzianym do zajęcia przez zaalarmowaną jednostkę.

Alarm bojowy mogą zarządzić tylko wyżsi przełożeni i osoby przez nich upoważnione. W wypadkach wyjątkowych, alarm bojowy mogą również zarządzić dowódcy wszystkich jednostek wojskowych. W tym wypadku powinni oni w miarę możliwości jak najszybciej zameldować bezpośrednim przełożonym o wyjściu wojsk z rejonów zakwaterowania.

W jednostkach ustala się odpowiednie punkty zbiórki dla pododdziałów, które w miarę uzyskania gotowości wyjeżdżają do rejonu alarmowego.

O sposobie przemarszu wojsk do rejonów alarmowych decydują zawsze dowódcy oddziałów i samodzielnych pododdziałów w oparciu o rozkaz dowódcy dywizji organizującego regulację, ochronę i obronę dróg marszu.

Po przybyciu do rejonów alarmowych pododdziały rozśrodkowują się, zajmując wyznaczone rejony w pobliżu dróg w ten sposób, aby zachować ustalone ugrupowanie marszowe. W rejonie alarmowym sztab dywizji organizuje niezwłocznie łączność, maskowanie, obronę i ochronę. Ponadto wyznacza pododdziały dyżurne do wykonywania doraźnych zadań /np.: do walki z desantem powietrzny/.

Dywizje o niepełnych stanach osobowych i skadrowane w czasie alarmu bojowego w pierwszym rzucie powinny wyprowadzić przede wszystkim stan osobowy, sprzęt bojowy i zapasy ruchome, które można zabrać posiadanymi środkami transportowymi.

Z kolei należy wyprowadzić pozostały sprzęt bojowy oraz przewieźć zapasy ruchome i doraźne.

5.2. NORMY CZASOWE

Normy czasowe osiągnięcia pełnej gotowości bojowej zostały określone centralnie dla wszystkich rodzajów sił zbrojnych i traktowane są jako nie-przekraczalne.

We wszystkich wypadkach czasy te liczy się od chwili otrzymania sygnału o wprowadzeniu stanu pełnej gotowości bojowej.

Dowódcy okręgów wojskowych określają normy czasowe dla dywizji /samodzielnych oddziałów/ uwzględniając konkretne warunki i wyodrębniając w nich czas:

- a/ na opuszczenie koszar /miejsc zakwaterowania lub postoju/;
- b/ na dojazd do rejonu alarmowego;
- c/ na zajęcie nakazanego rejonu i osiągnięcia w nim pełnej gotowości bojowej.

Ponadto muszą również brać pod uwagę następujące kryteria jak czas potrzebny na osiągnięcie pełnej gotowości bojowej przez:

- a/ dywizje rozwinięte;
- b/ dywizje o niepełnych stanach osobowych;
- c/ dywizje skedrowane.

Czas osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej przez oddziały dywizji rozwiniętej jest zróżnicowany, inny dla części istniejącej w okresie pokoju i inny dla części będącej uzupełnieniem jednostek do etatu czasu wojennego. W razie osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej ze stanu podwyższonej gotowości bojowej czas ten dla obu części składowych jest jednakowy.

Ogólnie można określić, że czas ten nie powinien przekraczać:

Rodzaj jednostki	Czas osiągnięcia pełnej gotowości bojowej	
	Ze stanu stałej gotowości bojowej	Z podwyższonej gotowości bojowej
Pułki /samodz. pododdz./	2,5 godz.	2 godz.
Dywizje	3 godz.	2,5 godz.

W czasie zarządzania stanu pełnej gotowości bojowej po uprzednim wprowadzeniu stanu podwyższonej gotowości bojowej dywizje rozwinięte i o niepełnych stanach osobowych muszą opuścić rejon dyslokacji w ciągu 30 minut.

Przy zarządzeniu stanu pełnej gotowości bojowej ze stanu stałej gotowości bojowej w ciągu 1 godziny.

Rejon zakwaterowania kompanii winien być opuszczony w ciągu 10-15 minut od chwili ogłoszenia alarmu.

Osiągnięcie rejonu alarmowego i uzyskanie pełnej gotowości w okresie zimowym jest o 1 godzinę większe niż w okresie letnim. Dla DZ o niepełnych stanach osobowych czas uzyskania pełnej gotowości bojowej wynosi 8 godz. w lecie i 9 godz. w zimie dla DPanc o pół godziny dłużej. Czas osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej przez dywizje o niepełnych stanach osobowych jest również zróżnicowany: inny dla części istniejącej w okresie pokoju, a inny dla części będącej uzupełnieniem. Czas osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej przez dywizję skadrowane ustala się w zależności od stopnia skadrowania, zakresu prac mobilizacyjnych, od ilości zapasów do ewakuacji. Czasy dla dywizji o niepełnych stanach osobowych i skadrowanych są określone w planach mobilizacyjnych.

5.3. ALARM ĆWICZEBNY

Alarm ćwiczebny jest przede wszystkim przedsięwzięciem szkoleniowym i ma na celu doskonalenie wojsk w wykonywaniu alarmu bojowego i osiągnięcia gotowości bojowej. Ponadto alarmy ćwiczebne mogą być przeprowadzane w celu sprawdzenia realności przyszłych planów i norm lub też w wypadku udziału wojska w walce z klęskami żywiołowymi.

Podczas alarmu ćwiczebnego mogą być wykonane wszystkie lub część czynności przewidzianych alarmem /np. ogłoszenie alarmu, powiadomienie kadry, wyjście pododdziałów w rejony zbiórek, wyjście części jednostki do ćwiczebnego rejonu alarmowego itp./.

Podczas przeprowadzania alarmu ćwiczebnego obowiązuje kardynalna zasada - treść czynności w czasie tego alarmu nie powinna odbiegać od czynności przewidzianych w alarmie bojowym.

Alarmy ćwiczebne sztab dywizji przeprowadza na podstawie opracowanego półrocznego planu kalendarzowego podpisanego przez dowódcę i szefa sztabu dywizji, a zatwierdzonego przez dowódcę okręgu wojskowego.

6. SYSTEM ALARMOWANIA I POWIADAMIANIA

System powiadamiania wojsk powinien uwzględniać sposób

przekazywania i otrzymywania zarządzeń dotyczących wykonywania przedsięwzięć w ramach osiągnięcia poszczególnych stopni gotowości bojowej oraz zarządzania o alarmie bojowym. Zarządzenia te przekazuje się w zasadzie technicznymi środkami łączności, posługując się specjalnie ustalonymi sygnałami. Zarządzenia o alarmie mogą być również przekazywane za pomocą oficerów kierunkowych.

Obecnie do przekazywania sygnałów /zarządzeń, rozkazów/ uruchomiony został, działający całodobowo, garnizonowy system alarmowania i powiadamiania GSA, ujmujący w jedną całość problemy przekazywania informacji operacyjnej, mobilizacyjnej, technicznej i kwatermistrzowskiej. Przewidywane jest połączenie do tego systemu ogniw gospodarki narodowej, co pozwoli stworzyć ogólnokrajowy system obrony.

Garnizonowy system alarmowania GSA jest systemem, którego struktura organizacyjna i zastosowane środki łączności w pełni odpowiadają współczesnym wymaganiom. Zapewnia ona przekazanie w trybie natychmiastowym wszystkim lub wybranym ogniom dowodzenia utajonych informacji, na mocy których:

- a/ w dywizji rozpoczyna się realizację przedsięwzięć przygotowawczych;
- b/ podwyższa się stan gotowości bojowej;
- c/ zarządza się mobilizację;
- d/ ostrzega się jednostki dywizji o zagrożeniu z powietrza oraz niebezpieczeństwie skażeń środkami masowego rażenia.

W systemie GSA rozkazy i zarządzenia są przekazywane w formie zamaskowanych, prostych zrozumiałych sygnałów.

W omawianym systemie podstawową funkcję spełnia służba operacyjna i dyżurna sztabów i jednostek wojskowych w czterech podstawowych ogniwach: okręg wojskowy - dywizja - pułk - samodzielny pododdział - jednostki tyłowe /zaopatrzenie/.

W dywizji rolę ośrodka alarmowania i powiadamiania może spełniać sztab dywizji lub WSzW, który jest zdolny powiadomić jednocześnie wszystkie podległe jednostki wojskowe oraz poprzez WSzW i PSzW zainteresowane organa administracji państwowej.

Sygnaly kierowania procesem osiągania gotowości bojowej zawarte są w tabeli zasadniczych Sygnałów dowodzenia /np. ćwiczebna tabela sygnałowa "BOJOWKA" używana przez służbę dyżurną dywizji/.

Z systemu GSA mogą tylko korzystać wyżsi przełożeni oraz organa służby operacyjnej i dyżurnej.

Całą dokumentację wykorzystywaną w procesie alarmowania i powiadomienia dzieli się na:

- dokumenty normatywne /instrukcje alarmowe, schematy organizacyjne itp./;
- dokumenty sygnałowe /koperta sygnałowa i tabela sygnałów/.

W okresie pokojowym w dywizji używa się tabeli sygnałowej "BOJOWKA", za pomocą której można zarządzić alarm ćwiczebny lub wprowadzić ćwiczebny stan podwyższonej gotowości bojowej.

Sposób posługiwania się tabelą sygnałową "BOJOWKA" jest szczegółowo omówiony w "Instrukcji przekazywania sygnałów w ramach garnizonowego systemu alarmowania" wyd. MON Sztab Generalny W-wa kwiecień 1970r.

W ramach przekazywanych przez służbę dyżurną sygnałów każdy oficer dyżurny sztabu dywizji musi umieć wykonać bezbłędnie następujące czynności:

- zanotować otrzymany sygnał i upewnić się o jego prawidłowości;
- natychmiast przekazać go, jaki sygnał ma klucz adresowy, wszystkim właściwym ogniom;
- porównać otrzymany sygnał z nazwą roboczą posiadanej koperty, lub tabeli sygnałowej względnie z wykazem sygnałów treningowych.

Jeśli sygnał jest zgodny z nazwą posiadanej koperty - przystępuje do wykonywania nakazanych tam czynności meldując o tym przełożonym. Jeśli jest to sygnał treningowy, oficer dyżurny melduje o jego otrzymaniu dowódcy lub osobie przez niego upoważnionej /po ich przybyciu do pracy/.

Celem skrócenia do minimum ^{czasu} przesyłania sygnałów alarmowych prowadzi się obecnie pracę nad pełnym zautomatyzowanym procesem alarmowania i powiadomienia wojsk.

Końcowym wynikiem prowadzonych prac będzie w pełni zautomatyzowany techniczny system łączności alarmowania obejmujący telegraficzny i telefoniczny dalekosiężny system alarmowania oraz telefoniczny system powiadamiania lokalnego.

Na szczególne podkreślenie zasługuje sposób powiadamiania kadry zawodowej przebywającej poza rejonem zakwaterowania jednostki. Od szybkości przybycia kadry w dużej mierze zależy szybkość i sprawność wyjścia z garnizonów zaalarmowanej jednostki. Powiadamianie kadry zawodowej o alarmie bojowym wykonuje się przy pomocy GSA. Ponadto można dublować system GSA przez specjalnie wyznaczonych gońców.

System GSA umożliwi oficerowi dyżurnemu dywizji natychmiastowe odłączenie od centrali telefonicznej wszystkich aparatów telefonicznych osób powiadomionych o alarmie i jednocześnie włączenie sygnałów alarmowych do tych aparatów. Z chwilą zgłoszenia się wywoływanych następuje automatyczne przekazywanie sygnału alarmowego oraz rejestracja faktu odebrania tego sygnału.

Najkorzystniej byłoby jednak moim zdaniem, gdyby oficerowie posiadali stale przy sobie odbiorniki radiowe wielkości pudełka od zapalek, zdolne odbierać sygnał alarmowy na odległość o promieniu 5-10 km od źródła wysyłania sygnału /sztab jednostki/. Proponowane odbiorniki są proste w swej budowie, a koszt ich przy produkcji masowej wynosić może 100 zł.

7. PRACA SZTABU DYWIZJI W ZAKRESIE KONTROLI OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ PRZEZ PODELGIE JEDNOSTKI.

Sztab dywizji winien dokonywać sprawdzania osiągnięcia stanu gotowości bojowej przez podległe mu jednostki zgodnie z dywizyjnym planem kalendarzowym. Sprawdzenie to może odbywać się jednocześnie ze zgrywaniem w całość poszczególnych fragmentów alarmu.

Najbardziej zbliżonym do rzeczywistego obrazu stanu gotowości bojowej można osiągnąć w czasie wykonywania przez jednostkę wszystkich czynności wchodzących w zakres osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej włącznie z przeprowadzaniem mobilizacji ludzi i środków transportowych.

Sztab dywizji sprawdzenie i ocenę stanu gotowości bojowej

może przeprowadzić według następujących działań:

- 7.1. Organizacja ogłoszenia alarmu oraz dowodzenie wojskami podczas alarmu, w tym: przyjęcie i przekazanie sygnału o alarmie, czynności służby dyżurnej, powiadamianie kadry /wysyłanie gońców, środków transportowych/ i czasu jej przybycia oraz maskowania podczas alarmu.
- 7.2. Znajomość zadań i obowiązków w czasie alarmu przez skład osobowy w tym szczególnie przez służbę dyżurną.
- 7.3. Stan i sposób przechowywania oraz przewóz zapasów materiałowych w tym: stan utrzymania zapasów materiałowych w magazynach, sposób wydania broni w pododdziałach oraz organizację pobierania sprzętu i materiałów, organizacja pracy w magazynach oddziałowych i garnizonowych, wydzielanie środków transportu pododdziałom i służbom oraz czas ich przybycia, wydzielanie grup - za i wyładowczych, ewakuację sprzętu i zapasów materiałowych z garnizonu do rejonów alarmowych.
- 7.4. Przemarsz wojsk z rejonów stałej dyslokacji do rejonu alarmowego w tym: organizacja kolumn pododdziałowych oraz czas wyjścia z garnizonu, organizacja przemarszu wojsk /regulacja ruchu, obrona i ochrona kolumn/ dowodzenie w czasie marszu, czas przybycia oddziałów do rejonu alarmowego.
- 7.5. Rozmieszczenie i ubezpieczenie wojsk w rejonie alarmowym w tym: czas uzyskania gotowości do działań, rozmieszczenie pododdziałów, węzłów łączności i urządzeń tyłowych, organizacja ubezpieczenia, obrony i ochrony oraz służby operacyjnej i wewnętrznej, organizacja dowodzenia i łączności, punktów przyjęć i rozdziału uzupełnienia /w oddziałach o niepełnych stanach osobowych/, wydzielanie grup mobilizacyjnych, organizacja bieżącego zaopatrzenia.
- 7.6. Zabezpieczenie opuszczonych rejonów zakwaterowania w tym: wydzielenie grup do ochrony i przekazanie mienia wojskowego w garnizonie, organizacja kierowania rezerw osobowych i sprzętu do punktu kontrolno-informacyjnego, utrzymanie łączności w garnizonie, organizacja zabezpieczenia rodzin wojskowych w garnizonie.

7.7. Opracowanie dokumentacji alarmowej w tym: realność opracowanych dokumentów w świetle czynności osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej oraz możliwości oddziały, formą opracowanych dokumentów /przejrzystość, jasność, wiarygodność, zwięzłość oraz aktualność/.

Sztab dywizji na podstawie skontrolowanych zagadnień wystawia ocenę podległym sztabom i jednostkom. Ponadto w ogólną ocenę stanu gotowości bojowej, oprócz ocen postawionych za planowanie, przygotowanie, organizację i zabezpieczenie alarmu, wchodzi między innymi ocena stanu technicznego wozów bojowych i uzbrojenia, wyszkolenia bojowego, stanu moralno-politycznego składu osobowego itp.

x

x

x

8. MODELOWANIE OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ PRZEZ DYWIZJE.

Jednym ze sposobów modelowania osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez dywizję jest metoda analizy sieciowej przy częściowym wykorzystaniu nowoczesnej elektronicznej techniki obliczeniowej. Metoda ta zmierza w końcowym etapie do powiązania nowoczesnej techniki bojowej i nowoczesnych technik dowodzenia przy szerokim zastosowaniu metod matematycznych, naukowej organizacji pracy i elektronicznej techniki obliczeniowej w jedną całość. Zwiększy to operatywność i skuteczność wojsk dywizji w procesie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

Aby powyższe uzyskać należy:

- a/ opracować optymalny model osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej wojsk systemem alarmowym;
- b/ określić potrzeby i warunki konieczne do osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez dywizje rozwinięte, o niepełnych stanach osobowych i skadrowanych;
- c/ opracować optymalny wariant kompleksowego osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej wojsk systemem alarmowym z uwzględnieniem norm czasowych, dla garnizonów, w

- których stacjonuje kilka jednostek w różnym składzie i ukompletowaniu organizacyjnym;
- d/ opracować koncepcję modelu optymalnego przydziału ludzkich zasobów mobilizacyjnych;
 - e/ opracować koncepcję modelowania operacyjnego rozwinięcia wojsk armii pierwszego rzutu operacyjnego, jako końcowy wynik modelowania osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez wojska dywizji.

Główny akcent modelowania procesu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez dywizję winien być położony na możliwość praktycznego jej zastosowania.

Modelowanie procesów osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez dywizję metodą analizy sieciowej, pozwoliłoby na ujednolicenie w pododdziałach i oddziałach dywizji dokumentacji bojowej w zakresie omawianego problemu. Ponadto umożliwiłoby wykrycie "wąskich gardeł" oraz zapewniłoby precyzyjną synchronizację wszystkich przedsięwzięć, łącznie z opracowaniem "Planu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej" przez dywizję /pułk, samodzielny batalion lub kompanię/.

Metoda analizy sieciowej pozwoliłaby również na kontrolowanie osiągnięcia przez sztaby i jednostki dywizji wyższych stanów gotowości bojowej oraz dokonywania bieżącej aktualizacji.

Proponowana metoda analizy sieciowej jest jednym ze znanych sposobów modelowania osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, przewyższa ona swą prostotą budowy i łatwością przyswojenia przez sztaby wojskowe i inne metody, co pozwala w pełni ją stosować w modelowaniu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej na obecnym etapie. Metoda analizy sieciowej nie wymaga głębszej znajomości wyższej matematyki, ani też konieczności posługiwania się w pierwszym etapie elektroniczną techniką obliczeniową. Należy tutaj nadmienić, że nad usprawnieniem modelowania osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej wojsk pracuje zespół Instytutu Dowodzenia ASG, który ma poważne osiągnięcia w tej dziedzinie.

W pracy omówione zostały niektóre wybrane problemy w zakresie osiągnięcia przez dywizje wyższych stanów gotowości bojowej z uwzględnieniem aktualnego stanu wyposażenia i organizacji dywizji /DZ,DFanc/. Należy jednak podkreślić, że

wymagania w zakresie gotowości bojowej będą stale wzrastać w miarę doskonalenia struktury organizacyjnej dywizji, wyposażenia technicznego, systemu mobilizacyjnego i zaopatrzenia materiałowo-technicznego wojsk oraz zwiększenia potencjału gospodarczego kraju. Ponadto gotowość bojowa jest w pewnym sensie uzależniona od aktualnie przyjmowanych warunków rozpoczęcia wojny przez agresora.

Uwaga: Skrypt opracowano głównie na podstawie materiałów zawartych w Biuletynach Informacyjnych omawiających problematykę gotowości bojowej w siłach zbrojnych. Celem ujednoczenia pojęć w omawianej problematyce zasadnicze definicje przepisano w dosłownym brzmieniu.

BIBLIOGRAFIA:

1. Regulamin Walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja- pułk/- wyd-
1964 r.
2. Podręcznik - Służba Sztabów Ogólnowojskowych - wyd. 1966r.
3. Podręcznik - Taktyka Ogólna - wyd. 1968 r.
4. Biuletyn Informacyjny Nr 6/62 wyd. grudzień 1963r.
Nr bibl. 010258. Biuletyn Informacyjny 5/84/-1967r i 2/97/-
1970r.
5. Myśl Wojskowa nr 1 - wyd. 1969 r. /nr bibl. 012886/.
6. Myśl Wojskowa nr 4 - wyd. 1968 r. /nr bibl. 013191/.
7. Gen. dyw. T. Tuczapski - "O gotowości bojowej w warunkach
współczesnej wojny " "Żołnierz
Wolności" z dn. 2.12.1967 r.
8. Z. Zawilow - Szybkość, czas i przestrzeń w wojnie
współczesnej wyd. 1967 r.
9. płk dypl. T. Szpakowski - rękopis "Właściwości osiągania go-
towości bojowej przez dywizję /DZ, DPanc,
nr bibl. 24/020/68 r.
10. Z. Gołąb - "Operacyjne rozwinięcie wojsk " - wyd.
1967r.
11. ppłk dypl. mgr B. Morawski - opracowanie "Opracowanie algo-
rytmów na EBC dla oceny stanu podstawo-
wych elementów gotowości bojowej wojsk"
nr bibl. 0156

OPRACOWAŁ:

ppłk dypl. mgr Bolesław MORAWSKI

SPRAWDZIŁ:

płk dr A. CIERFICKI

Wykonano w 150 egz.

Egz. Nr 1-100 B. Tajna

Egz. Nr 101-150 NOW

Wyk. płk Morawski

Druk A.W.

Nr ks. 025/04450/WW

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWY
KADRA SZKOLENIOWA
m. gen. broni K. Szyler, p. asier

Wz. 039183